

Τριανταφυλλιά (Λίνα) Παπαδοπούλου

Αν. Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου - Νομική Σχολή

Έδρα Jean Monnet Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και Πολιτισμού

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Εκπαίδευση

- 2009 – 15 **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)**, Θεματικές Ενότητες από το πρόγραμμα σπουδών «Σπουδές στην Εκπαίδευση» (ΕΚΠ 65 Ανοικτή εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ΕΚΠ64 Εκπαίδευση Ενηλίκων, ΕΚΠ 61 Γλώσσα, Κοινωνία, Εκπαίδευση, ΕΚΠ62 Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων)
- 1998/99 **London School of Economics and Political Science**, Government Department, Μεταπτυχιακό (MSc) Πολιτικής Θεωρίας
- 1994/98 **Universität Hannover, Νομική Σχολή, Dr.jur. (PhD)**
Θέμα: «Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα: Ερμηνεία και διάπλαση του άρθρου 191 ΣυνθΕΚ». Επιβλέπων καθηγ.: Dr. Dr.h.c. Hans-Peter Schneider. Βαθμός: *magna cum laude*. Αναγνώριση του τίτλου από το ΔΙΚΑΤΣΑ με βαθμό: 9,25 (άριστα). Υπότροφος του γερμανικού Ιδρύματος Friedrich-Ebert-Stiftung. Βραβείο για τη διατριβή από την Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΕΠΕΕΣ) και το Foundation for the Advancement of European Studies
- 1993/94 **Universität Trier, Νομική Σχολή, Magister der Rechte (LL.M.)**
- 1988/93 **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πτυχίο Τμήματος Νομικής**
Βαθμός: 8,71 (άριστα). Υποτροφία Ι.Κ.Υ. 1988/89, 1989/90
- 1985/88 **1^ο Λύκειο Σερρών**. Βαθμός απολυτηρίου: 19 8/10 (άριστα). Πανελλαδικές εξετάσεις, αποτέλεσμα: 628 (με άριστα τα 640) μόρια: 2^ο καλύτερο αποτέλεσμα πανελλαδικά στην 3^η δέσμη

Διδακτική εμπειρία

Σήμερα **Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου** (από 07/2014) στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Διδαχθέντα μαθήματα: Συνταγματικό Δίκαιο, Συνταγματικές Ελευθερίες, Εμβάθυνση στο Συνταγματικό Δίκαιο, Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία, Πολιτειολογία, Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο, European Constitutional Law & European Human Rights Law (Jean Monnet Chair) και Συνταγματική Συγκρότηση του Κράτους (Τμήμα Πολιτικών Επιστημών). Εκλογή ως Λέκτορα το Δεκέμβριο του 2003, εκλογή ως Επίκουρης στις 30.06.2009

Βραχύχρονη διδασκαλία στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus στα Πανεπιστήμια: Humboldt Βερολίνου, Ανοβέρου, Περούτζια, Kültür Κωνσταντινούπολης, καθώς και στο FernUniversität Γερμανίας (Τμήμα Νομικής και Φιλοσοφίας)

- 2002-σήμερα **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο**, Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό στη Θεματική Ενότητα ΔΕΟ 10 «Αρχές Δικαίου και Διοίκησης» στη Σχολή «Διοίκηση Οργανισμών και Επιχειρήσεων» και Βοηθός Συντονιστή 2005-2015
- 2007 & 2009 Βραχύχρονη διδασκαλία στο πλαίσιο του Michail Psellos Master's Programme in 'European Law and Integration', European Public Law Center, Bahçeşehir Üniversitesi, Κωνσταντινούπολη, Τουρκία
- 2005-09 Βραχύχρονη διδασκαλία στο European Integration Summer School, **Agder University College**, Kristiansand Νορβηγίας, με θέμα «Constitution Making in Europe», «Europeanisation of Member States Politics and Politics»
- 2003/04 **Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Σχολής Ν.Ο.Π.Ε, Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**, Εντεταλμένη (π.δ. 407/80) διδασκαλίας στη βαθμίδα Επίκουρης Καθηγήτριας για τα μαθήματα «Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και «Το πολιτικό σύστημα και σύνταγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» στο χειμερινό εξάμηνο και «Συνταγματική συγκρότηση του κράτους» και «Ιστορία, θεωρία, θεσμοί Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης» και «Ευρωπαϊκή πολιτική - εθνικές πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος» (εαρινό εξάμηνο)
- 2002 **London School of Economics and Political Science, Νομικό Τμήμα**
Part-time διδασκαλία «Ευρωπαϊκό Δίκαιο» στο lent term σε προπτυχιακό επίπεδο
- 2001/02 **Νομικό Τμήμα, Σχολής Ν.Ο.Π.Ε, Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**
Εντεταλμένη (π.δ. 407/80) διδασκαλίας στη βαθμίδα του λέκτορα

Συμμετοχή σε Ερευνητικά Προγράμματα

- 2019 – 2021 **Νομική Σχολή ΑΠΘ**, Επιστημονικά υπεύθυνη και συντονίστρια του ερευνητικού έργου «Ευρώ και Δημοκρατία: Προτάσεις για την ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμοποίησης της νέας ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης» (χρηματοδότηση: ΕΔΒΜ 103)
- 2018 – 2021 **ΑΠΘ**, Ακαδημαϊκή συντονίστρια του Κέντρου Αριστείας Jean Monnet «Ευρωπαϊκός Συνταγματισμός και Θρησκεία/ες» του ΑΠΘ (χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή)
- 2018 – 2019 **Νομική Σχολή ΑΠΘ**, Επιστημονικά υπεύθυνη και συντονίστρια του ερευνητικού έργου «*Η μηχανική της αντιπροσώπευσης και η αυτονομία της Βουλής: προτάσεις για την ενίσχυση του ρόλου του αντιπροσωπευτικού σώματος*», χρηματοδοτούμενο από ΕΣΠΑ στο πλαίσιο του προγράμματος «Υποστήριξη ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές» (χρηματοδότηση: ΕΔΒΜ 34)
- 2015 – 2018 Μέλος και επικεφαλής της ερευνητικής ομάδας του ΑΠΘ που συμμετέχει ως εταίρος στο πρόγραμμα «ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ» ([I HAVE RIGHTS](#)) χρηματοδοτούμενο στο πλαίσιο του ERASMUS+ (Project Number: 2016-1-FR01-KA201-024133)
- 2014 – 2019 **Πανεπιστήμιο του Salzburg**, Ερευνήτρια την Ελλάδα στο project “*EMU Choices – The Choice for Europe since Maastricht Member States' Preferences for Economic and Financial Integration*”

- 2013 – 2016 **Πανεπιστήμιο Αιγαίου**, Μέλος της ερευνητικής ομάδας του έργου “[\(In\)fertile citizens: On the concepts, practices, politics and technologies of assisted reproduction in Greece](#). An Interdisciplinary and comparative approach”, Συντονίστρια: Βενετία Καντσά (Αν Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου), χρηματοδότηση: Πρόγραμμα ΑΡΙΣΤΕΙΑ, με 4 κύριους ερευνητές στην ημεδαπή και 3 στην αλλοδαπή)
- 2013 – 2016 **Πανεπιστήμιο Στοκχόλμης**, Stakeholder στο πανευρωπαϊκής κλίμακας διεπιστημονικό έργο “[Families And Societies. Changing families and sustainable societies: Policy contexts and diversity over the life course and across generations](#)”), με συντονίστρια την αν καθ Livia Sz. Oláh, Πανεπιστημίου Στοκχόλμης (χρηματοδότηση από το 7th Framework Program της ΕΕ, <http://www.familiesandsocieties.eu>)
- 2012 – 2016 **Πανεπιστήμιο Salzburg**, Μέλος του πανευρωπαϊκής κλίμακας (ένας ερευνητής από κάθε Κράτος Μέλος) ερευνητικού έργου “Member States’ Constitutions and EU Integration” 2012-2016, με συντονιστή τον καθ Stefan Griller
- 2012 **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**, Πρόγραμμα ΕΛΚΕ: Ενίσχυση ερευνητικής δραστηριότητας, Έργο: «"Ο εμβολιασμός της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας με αμεσοδημοκρατικές μορφές συμμετοχής»
- 2003/04 **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**, Εντεταλμένη έρευνας και διδακτικού έργου στο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Νομικής, κατεύθυνση «Ενιαίος Ευρωπαϊκός Νομικός Χώρος», επιστημονικός υπεύθυνος καθ. Πέτρος Στάγκος, Εργαστήριο Σπουδών και Έρευνας «Ασφάλεια, Κυριαρχία και Δικαιώματα του Ανθρώπου»
- 3-12/2003 **Ερευνητικό πρόγραμμα του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων** με θέμα «Σύνταγμα, Κυριαρχία και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση», Επιστημονική Ευθύνη και Υποστήριξη: Όμιλος «Αριστόβουλος Μάνεσης», Επιστημονικός Υπεύθυνος: Αντώνης Μανιτάκης, Θέμα Μελέτης: «*Οι ευρωπαϊκές Συνθήκες ως «Σύνταγμα» της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, όπως διαμορφώνεται μετά τη Συνέλευση*»
- 2002/03 **Νομικό Τμήμα, Σχολής Ν.Ο.Π.Ε, Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**. Μεταδιδακτορική έρευνα με υποτροφία *Marie Curie* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο με θέμα «*Η σχέση ευρωπαϊκού δικαίου και εθνικών Συνταγμάτων*»
- 1999/01 **London School of Economics and Political Science, Νομικό Τμήμα**
Μεταδιδακτορική έρευνα με υποτροφία *Marie Curie* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο με θέμα «*Προς έναν Ευρωπαϊκό Κατάλογο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Μια πολιτική διαδικασία*»

Συμμετοχή σε επιστημονικά δίκτυα και οργάνωση συνεδρίων – Επιστημονικές διακρίσεις

- 2018 – 2021 Απονομή μετά από ανταγωνιστική διαδικασία Κέντρου Αριστείας Jean Monnet «European Constitutionalism and Religion(s)» (600410-EPP-1-2018-1-EL-EPPJMO-CoE)

- 2015 – Μέλος του [“European Consortium for Church and State Research”](#) (μετά από πρόσκληση)
- 2012-2018 Απονομή μετά από ανταγωνιστική διαδικασία Έδρας Jean Monnet στη Νομική Σχολή ΑΠΘ (χρηματοδοτούμενη 2012/15) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με αντικείμενο το Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο και τον Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Πολιτισμό (2012-2914 / 529968)
- 2014 Μέλος της οργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου προς τιμήν του καθ κ Β Σκουρή, Προέδρου ΔΕΕ «Το Δικαστήριο της ΕΕ: Εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών». Θεσσαλονίκη 28-29.03.2014
- 2013 Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του διήμερου συνεδρίου (11-12/10/2013) [«Ζητήματα Ακαδημαϊκής Ηθικής – Σκέψεις πάνω στη ζωή της κοινότητας»](#), διοργάνωση: Φοιτητική Πρωτοβουλία «Συνέδρια Νέων»
- 2013 Μέλος της [Ελληνικής Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου](#) (μετά από αίτηση)
- 2013 Μέλος του συνταγματολογικού [Ομίλου ‘Αριστόβουλος Μάνεσης’](#) (μετά από πρόσκληση)
- 2013 Μέλος του [‘Ομίλου Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής’](#) (μετά από πρόσκληση)
- 2012- Μέλος της [Διεθνούς Ένωσης Οικογενειακού Δικαίου](#) (μετά από αίτηση)
- 2012 – σήμερα Μέλος του Δικτύου [‘European Constitutional Law Network’](#) (ECLN) (μετά από πρόσκληση)
- 2011 - σήμερα Μέλος του Δικτύου [‘European Commission on Sexual Orientation Law’](#) (ECSOL) (μετά από πρόσκληση)
- 2009 - 16 Εταίρος στην Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών & Ερευνών (EKEME)», που είναι μέλος της Trans-European Policy Studies Association (μετά από πρόσκληση) και από 12.13 (λύση της εταιρείας) στην ομώνυμη ένωση προσώπων
- 2008 - 2012 Μέλος του Επιστημονικού του Συμβουλίου του Ινστιτούτου Αναπτυξιακών και Στρατηγικών Μελετών (ΙΣΤΑΜΕ-Ανδρέας Παπανδρέου).
- 2006 - σήμερα **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**, Διεπιστημονικό-Διατμηματικό Δίκτυο Έρευνας με θέμα «Σύγχρονες Ιατρικές Πράξεις – Δίκαιο - Βιοηθική», Τμήμα Ιατρικής, Νομικής, Οδοντιατρικής και Θεολογίας, 2009-11: Συντονίστρια Δικτύου
- 2009 - 2012 Ιδρυτικό μέλος του Διεπιστημονικού Δικτύου του ΑΠΘ «Θρησκεία και Πόλις»
- 2002-σήμερα Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Συνταγματολόγων (μετά από αίτηση)
- 1999 Βραβείο (έπαινος και χρηματικό έπαθλο) για τη διδακτορική διατριβή από το Institute for the Advancement of European Studies και την Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΕΠΕΕΣ) (1999)

- 2003 Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα «Η προοπτική ενός Συντάγματος για την Ευρώπη», που διοργάνωσε ο Τομέας Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του Τμήματος Νομικής του Α.Π.Θ. και η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κόμματος των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών, Θεσσαλονίκη Α.Π.Θ. (2003)
- 2003/04 Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης *Marie Curie Fellow* με θέμα: «Προς έναν Ευρωπαϊκό Κατάλογο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Μια πολιτική διαδικασία»
- 2000/02 London School of Economics and Political Science (LSE), *Marie Curie Fellow* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Η σχέση ευρωπαϊκού δικαίου και εθνικών Συνταγμάτων»

Επαγγελματική εμπειρία

- 1995 - σήμερα : Λήψη άδειας άσκησης δικηγορικού επαγγέλματος, σήμερα Δικηγόρος ΔΣΘ παρ' Εφέταις
- Ιούν. '98 : Πρακτική άσκηση σε γραφείο Μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Επιστημονικές δημοσιεύσεις

A. ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

4. Θεσμοί 'άμεσης δημοκρατίας' στο Σύνταγμα, Αθήνα: Ευρασία 2014 (390 σελ)
3. [Εθνικό Σύνταγμα και Κοινοτικό Δίκαιο: το ζήτημα της 'υπεροχής'](#), Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, Σειρά: Ευρωπαϊκό Δίκαιο στην Ευρώπη - Μελέτες 16, Διεύθυνση Δημ. Θ. Τσάτσου, Αθήνα-Κομοτηνή: [Αντ. Σάκκουλα 2009](#), 727 σελ. (μονογραφία)
2. Το γερμανικό εκλογικό σύστημα, Αθήνα : εκδ. Παπαζήση 2008, 54 σελ.
1. Politische Parteien auf europäischer Ebene. Auslegung und Ausgestaltung von Art. 191 (ex 138a) EGV, (Πολιτικά Κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο: Ερμηνεία και εξειδίκευση του άρθρου 191 (πρώην 138α) Συνθήκης Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας), [Baden-Baden: Nomos Verlag 1999](#), 310 σελ. (μονογραφία – διδακτορική διατριβή)

B. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

- a. **Στοιχεία Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, Πάτρα : ΕΑΠ 2008
- b. **Συνταγματικό Δίκαιο** (οργανωτικό μέρος): πανεπιστημιακές παραδόσεις, Κάλλιπος 2016, διαθέσιμο σε: <http://repository.kallipos.gr/handle/11419/4277>

Γ. ΜΕΛΕΤΕΣ – ΑΡΘΡΑ

Υποβληθέντα, υπό έκδοση

- The Greek referendum on bailouts 2015, in: J. Smith (ed), *Palgrave Handbook on European Referendums*
- Greece, in: M. Claes / St. Griller / L. Papadopoulou (eds), *National Constitutions and EU law*, Hart

- Άρθρο 13 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης, σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Άρθρο 10 Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση: Κράτη και πολίτες: οι δύο πυλώνες της ευρωπαϊκής αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Άρθρο 11 ΣΕΕ: Συμμετοχική και διαβουλευτική δημοκρατία, σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Άρθρο 12 ΣΕΕ: Ο ρόλος των εθνικών Κοινοβουλίων, σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Άρθρο 6 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Άρθρο 7 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, άσυλο κατοικίας και απόρρητο επικοινωνιών σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Άρθρο 9 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Δικαίωμα γάμου και δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας, σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Άρθρο 12 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, σε: Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- State and Church in Greece, in: G. Robbers (επιμ.), *State and Church in the European Union*, 3rd edition
- Sexual orientation and gender identity law in the European Union and its Court of Justice, in: Andreas R. Ziegler (ed.), *International LGBTI Law: Sexual Orientation and Gender Identity Law from an International-Comparative Perspective*, 2010 (υπό έκδοση)
- Hate Speech and (Autonomy of) Religious Communities, in: European Consortium for Church and State Research - International Conference: Religion, Society, State: Securitization of Religious Freedom - Religion and Scope of State, Publication of Proceedings, Conference organised in Tallinn, Estonia, 16-18 November 2017
- Securitisation of Religious Freedom: Religion and Limits of State Control in Greece, in: European Consortium for Church and State Research - International Conference: Religion, Society, State: Securitization of Religious Freedom - Religion and Scope of State, Publication of Proceedings, Conference organised in Tallinn, Estonia, 16-18 November 2017

Εκδοθέντα

62. (2019) Θρησκεία και Σύνταγμα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη σήμερα: δέκα σύντομα σχόλια για επίκαιρα ζητήματα, σε: Α-Κ. Δημοπούλου (επιμ.), *Θρησκευτική ελευθερία – Επίκαιρα Νομικά Ζητήματα*, Πρακτικά Ημερίδας ΚΔΕΟΔ 25/02/2019, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας 2019, 63-87

61. (2019) Από τη διπλή στην τριπλή νομιμοποίηση της ευρωπαϊκής Ένωσης: Το μετέωρο βήμα του Δημήτρη Τσάτσου και η πρακτική πολιτική φιλοσοφία του Γιώργου Παπαδημητρίου, σε: Λ. Παπαδοπούλου / Κ. Γώγος / Μ. Πικραμένος (επιμ.), *Η Ελλάδα στην Ευρώπη*, εκδ. Ευρασία, σελ. 69-100
60. (2018) Σεξουαλικός προσανατολισμός και ταυτότητα φύλου στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη νομολογία του Δικαστηρίου της, σε: Π. Νάσκου-Περράκη / Ν. Γαϊτενίδης / Στ. Κατσούλης (επιμ.), *Ευρωπαϊκές Πολιτικές από και προς την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων*, εκδ. Σάκκουλα, σελ. 175-230
59. (2018) [Schooling as a basis for naturalisation: Exploring the educational and philosophical underpinnings of a legal debate in Greece](#), σε: Alessandra Viviani (επιμ.), *Global Citizenship Education, Multiculturalism and Social Inclusion in Europe – The Findings of the ‘I have Rights’ project*, Coimbra: Agosto 2018, σελ. 201-223
58. (2017) [Η συνταγματική θεμελίωση του δικαιώματος στην εναρμόνιση ψυχοκοινωνικού και νομικού φύλου](#), σε: *Αναγνώριση ταυτότητας φύλου*, Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής Νο 27, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδ Σάκκουλα 2017, σελ. 37-58
57. (2017) The LawsAndFamilies Database - Aspects of legal family formats for same-sex and different-sex couples: Report: Greece on [1 - Formalisation 3 - Parenting 5 - Splitting up](#), <https://www.lawsandfamilies.eu/>, 2017
56. (2017) ‘All good things come in threes’: From a Double to a Triple Democratic Legitimacy of the European Union, σε: Lina Papadopoulou, Ingolf Pernice and Joseph H.H. Weiler (επιμ.), *Legitimacy Issues of the European Union in the Face of Crisis, Dimitris Tsatsos in memoriam*, ECLN Series Vol. 9, NOMOS/Hart 2017, σελ. 61-94
- 55b. (2016), Institutions of ‘direct legislation’ – with a special focus in the Greek constitution, σε: 1st Albanian-Greek Symposium, Publication of Proceedings, Τίρανα: Vllamasi, 79-103
55. (2016) Μορφές «Λαϊκής Νομοθέτησης»: Δημοψήφισμα και Λαϊκή Νομοθετική Πρωτοβουλία, σε: Α-Ι Μεταξάς, *Πολιτική Επιστήμη IV, Πολιτική Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Σιδέρης, σελ. 269-288
54. (2016) Ο ‘χρυσός κανόνας’ στο Σύνταγμα και το Δικαστήριο της Ένωσης, σε: Λ. Παπαδοπούλου / Ευγ. Πρεβεδούρου / Κ. Γώγος (επιμ.), *Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών*, Προς τιμήν του κ Βασίλη Σκουρή, Προέδρου του Δικαστηρίου της ΕΕ, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας 2016, 307-330
53. (2016) Η νομική έννοια της “οικογένειας” και τα ομόφυλα ζευγάρια: μαθήματα από το ΕΔΔΑ, σε: Τιμητικός Τόμος για την καθηγήτρια Έφη Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα 2016, σελ. 355-390
52. (2016) με Ozeni Athanasiadou, Die Öffentlichkeitsbeteiligung im UVP-Verfahren aus der Sicht des internationalen, europäischen und griechischen Rechts – Ein Überblick, σε: E. Hofmann, L.Papadopoulou and K. Gogos, *Demokratisch-funktionale Analyse der Öffentlichkeitsbeteiligung in Umwelt- und Infrastrukturrecht*, Mohr Siebeck 2016, 87-104
51. (2016) με Achilleas Koutsouradis, Family Forms and Parenthood, Theory and Practice of Article 8 ECHR in Greece, in: Andrea Büchler and Helen Keller (eds), *Family Forms and Parenthood, Theory and Practice of Article 8 ECHR in Europe*, Intersentia 2016, 237-260
50. (2016) “Greece,” in: G. Robbers & W.C. Durham (eds), *Encyclopedia of Law and Religion*, Leiden: Brill 2016, pp. 156-171

49. (2015) (με Βασιλική Κόκοτα) Η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή σε κίνηση, σε *Η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στην Ευρώπη: Κοινωνικά, ηθικά και νομικά ζητήματα*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας 2015, σελ. 471-484, το ίδιο στα αγγλικά: *Medically Assisted Reproduction (MAR) on the move*, in: *Assisted Reproduction in Europe: Social, ethical and legal issues*, Athens-Thessaloniki: Sakkoulas Publications 2015, pp 421-434
48. (2015) Is there a “right to reproduce” through MAR techniques?, In: Venetia Kantsa / Lina Papadopoulou / Giulia Zanini (eds), *(In)fertile Citizens: Anthropological and legal challenges of assisted reproduction technologies*, Athens: Alexandria Publications 2015, pp. 39-52
47. (2015) Religious Jurisdictions in Greece, in: R. Potz & W. Wieshaider (eds), *Religious Adjudication and the State*, Proceedings of the XXVIth Annual Conference of the European Consortium for Church and State Research, Vienna, 13-16 November 2014, Granada 2015, pp. 91-106
46. (2015) ‘Public authorities and the training of religious personnel in Greece’, Symposium of *European Consortium for Church and State research*, Strasbourg, 22-23 November 2013, in: Francis Messner (ed.), *Public Authorities and the Training of Religious Personnel in Europe - La formation des cadres religieux en Europe*, Granada: Comares 2015, pp. 125-146
45. (2015) Αποκλεισμοί από την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στο Ελληνικό δίκαιο, σε: Β. Καντσά (επιμ.), *Μεταβαλλόμενες σχέσεις - Συγγένεια και ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια 2015, σελ. 225-245
44. (2015) Η σταδιακή συνταγματοποίηση του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ, σε: Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), *Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, 2015, σελ. 161-193, και σε: <http://www.constitutionalism.gr/site/papadopoulou-afs/>
43. (2014) Die implizite Änderung der griechischen Verfassung durch das EU Recht, [ZaöRV 74 \(1/2014\)](#), 1-21
42. (2014) Can constitutional rules, even if ‘golden’, tame Greek public debt?, In: Maurice Adams, Federico Fabbrini and Pierre Larouche (eds), *The Constitutionalization of European Budgetary Constraints*, Hart publishing 2014, 223-247
41. (2014) [Το \(δημοσιονομικό\) χρέος των κρατών και το \(πολιτικό\) χρέος της Ένωσης](#), σε: *Δημοσιονομική κρίση και ευρωπαϊκή ενοποίηση – Καταλύτης προώθησης ή αιτία αναστολής;*, Αθήνα: εκδ Παπαζήση 2014, σελ. 49-93
40. (2014) [Προγενέστερες οδηγίες για το τέλος της ζωής, Βιοηθική και συνταγματική αξιολόγηση](#), σε: Μ. Κανελλοπούλου-Μπότη και Φ. Παναγοπούλου (επιμ.), *Πρακτικά Διεπιστημονικού Συνεδρίου: Ιατρική Ευθύνη και Βιοηθική – Σύγχρονες Προσεγγίσεις και Προοπτικές του Μέλλοντος*, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1-2/03/2013, Αθήνα: εκδ. Πασχαλίδη 2014, σελ. 233-272
39. (2013) [Μορφές ‘άμεσης νομοθεσίας’: Δημοψήφισμα και λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία](#), στον συλλογικό τόμο ΙΣΤΑΜΕ «Ανδρέας Παπανδρέου», «Η πρόκληση της Αναθεώρησης του Συντάγματος», εκδ. Σάκκουλα 2013, σελ. 41-64
38. (2013) Δωρεάν, κατά το Σύνταγμα, και η ανώτατη εκπαίδευση; Σχόλια σε τρεις δικαστικές αποφάσεις: ΔΕφΠατρ 705/2010 (δίδακτρα στο ΕΑΠ), ΣτΕ 2714/2010 (Γ' Τμ.) & 2411/2012 (Ολομ.) (δίδακτρα σε μεταπτυχιακά), σε: *Δικαιώματα του Ανθρώπου*, τ. 57/2013, σελ. 169-242
37. (2013) [Die Europäisierung der Verfassungsinterpretation](#), in: Dimitris-Tsatsos-Institut für Europäische Verfassungswissenschaften (Hrsg), *Verfassung - Parteien - Unionsgrundordnung*

- (Gedenksymposium für Dimitris Th. Tsatsos), Berliner Wissenschafts-Verlag 2013, σελ. 89-135 (στα γερμανικά)
36. (2012) Υπάρχει δικαίωμα στο θάνατο; Μια συζήτηση με τον Καθηγητή Ιωάννη Μανωλεδάκη, προφορική εισήγηση σε Εκδήλωση της ΕΝΟΒΕ «Μνήμη Ιωάννη Μανωλεδάκη. Η συμβολή του στη Νομική Επιστήμη» 30-31/03/2012, αποτυπωμένη στον ομώνυμο τόμο με τα πρακτικά, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα 2012, σελ. 215επ και πιο επεξεργασμένη σε *ΔτΑ 2014*, 43-77 και σε: <http://www.constitutionalism.gr/html/ent/419/ent.2419.asp>.
 35. (2011) Σκέψεις για το Δήμο και τη Δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε: Α. Μανιτάκη (επιμ.), *Η Δημοκρατία μεταξύ Ουτοπίας και Πραγματικότητας, Μελέτες χαριστήριες στον Ζήση Παπαδημητρίου*, Αθήνα: εκδ. Σαββάλα 2011, σελ. 152-174
 34. (2011) Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ενωσιακό επίπεδο και ο Χάρτης: Η προδρομική σκέψη και η συμβολή του Γιώργου Παπαδημητρίου, σε: *Σύνταγμα, Δημοκρατία και Πολιτειακοί Θεσμοί. Μνήμη Γιώργου Παπαδημητρίου Ι*, Επιστημονικό Συνέδριο που οργανώθηκε στην Αθήνα στις 3-4 Ιουνίου 2010, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδ. Σάκκουλα 2011, σελ. 197-212 και σε: www.constitutionalism.gr/html/ent/889/ent.1889.asp
 33. (2010) Trapped in history: Greek Muslim Women under the Sacred Islamic Law, in: *Annuaire International des Droits de l'homme (AIDH)*, Vol. V, 2010, Religions et droits de l'home, Athen / Bruxelles: Ant.N. Sakkoulas / Bruylant, 2010, pp. 397-418 και το ίδιο, Φυλακισμένες στην Ιστορία: Ελληνίδες Μουσουλμάνες υπο τον ιερό νόμο του Ισλάμ, σε: Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου-Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη – Σύμμεικτα προς τιμήν του Καθηγητού Πέτρου Ι. Παραρά, Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Σάκκουλα 2012, σελ. 699-724
 32. (2010) [Vom Prinzip des 'Vorrangs' zur pluralistischen Auffassung der Rechtsquellen](#), IEV-Online 3
 31. (2010) Die Ausstrahlung der im deutschen Grundgesetz gewährten Menschenwürde auf die griechische Verfassung, (από κοινού με Κ. Χρυσόγονο), σε: *Jahrbuch des Öffentlichen Rechts der Gegenwart*, Tübingen: Mohr Siebeck 2010, σελ. 53-71
 30. (2009) Η εξέλιξη των σχέσεων της γαλλικής με την ενωσιακή έννομη τάξη, σε: Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Λουκά Θεοχαρόπουλο και την Καθηγήτρια Δήμητρα Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου, τόμος ΙΙ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2009, σελ. 439-478
 29. (2008) Γάμος Ομοφύλων; Μια απόπειρα νομικής και δικαιοπολιτικής αξιολόγησης, σε: *Δικαιώματα του Ανθρώπου* 38/2008, σ. 405-489
 28. (2007) Θετικές δράσεις του κράτους ως εργαλείο ουσιαστικής ισότητας, 2007, σε: www.opek.gr
 27. (2007) Αυτοδιοικητικές τάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Μια συγκριτική επισκόπηση, σε: *Διεθνή και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, Τεύχος 4, Ιανουάριος 2007, 130-138
 26. (2007) Η μη αναγνώριση των ομόφυλων ζευγαριών ως 'οικογένειας' στη νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων (ΔΕΚ και ΕΔΔΑ), σε: *Χατζητρύφων/Παπαζήση (επιμ.), Πρακτικά 2ου Διεπιστημονικού Συνεδρίου «Το φύλο και η συμπεριφορά του. Οικογένειες από ομόφυλα ζευγάρια»*, Θεσσαλονίκη: Ολύμπιον 12-13.05.05, εκδ. Επίκεντρο 2007, σελ. 31-45
 25. (2007) Χαμένοι στη «μετάφραση», 'Η: πώς οι πολιτικές επιλογές σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης «μεταφράζονται» σε συνταγματικές ρυθμίσεις, σε: *Το Σύνταγμα – ειδικό τεύχος*

- 2007, σελ. 231-274 (εισήγηση στο 6^ο Επιστημονικό Συμπόσιο του Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης», Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, 28-29.01.05)
24. (2006) Γυναικεία συμμετοχή και Δημοκρατία: Οι ποσοτώσεις υπό το φως της πολιτικής και συνταγματικής θεωρίας, σε: *Δικαιώματα του Ανθρώπου* 32/2006, 1243-1298
 23. (2006) Εκλογές και Κυβερνήσεις στον απόηχο της ήττας του 1897, σε: *Ιστορία των Ελλήνων*, Αθήνα: εκδ. ΔΟΜΗ 2006, Τόμος 14^{ος}, σελ. 66-119
 22. (2006) Η Τυποποίηση της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης στα Νέα Συντάγματα της «Παλαιάς» Ευρώπης, σε: Ε. Κοντιάδη (επιμ.), Πέντε Χρόνια μετά τη Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001, Αθήνα: Αντ. Σάκκουλα 2006, σελ. 179-220
 21. (2006) «Παλαιά» Ευρώπη, Νέα Συντάγματα: Μια περιήγηση στις αναθεωρήσεις των συνταγμάτων της Δυτικής Ευρώπης στο γύρισμα του αιώνα, σε: Ε. Κοντιάδη (επιμ.), Πέντε Χρόνια μετά τη Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001, Αθήνα: Αντ. Σάκκουλα 2006, σελ. 129-177
 20. (2005) Η εννοιολογική δυνατότητα και η κανονιστική αναγκαιότητα ενός ευρωπαϊκού συντάγματος, σε: Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ), Π. Νάσκου-Περράκη (επιμ.), *Διοικητικό Δίκαιο. Συνταγματικό Δίκαιο. Πρόσφατες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2005, σελ. 111-141 (Ημερίδα του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου και του Τομέα Δημοσίου Δικαίου του Τμήματος Νομικής του Α.Π.Θ., ΚΔΕΟΔ, Θεσσαλονίκη 26.05.2004)
 19. (2004) Ισότητα εναντίον ισότητας: μοντέλα διανεμητικής δικαιοσύνης, *Επιστήμη και Κοινωνία* τεύχος 13, Φθινόπωρο-Χειμώνας 2004, σελ. 167-199
 18. (2004) Children and Religious freedom. An Enquiry into children's capability of being holders of rights and the nature of religious freedom in the Western world, Πρακτικά του 11th World Conference Of the International Society of Family Law, Copenhagen / Oslo 2-7/08/2002, Όσλο: Gyldendal 2004, σελ. 533-551
 17. (2004) The Principle of Equality in Greek Constitutional Law, in A. Weber (ed.), *Fundamental Rights in Europe and North America*, Part BIII: The Individual Rights, Supplement 7, Kluwer Law International, Oct 2004, 1-75
 16. (2003) Οι δίδυμες συμφωνίες έκδοσης και δικαστικής συνεργασίας ΕΕ-ΕΠΑ: Νομική βάση, εύρος της ενωσιακής αρμοδιότητας και διαδικασία συνομολόγησης, *Το Σύνταγμα* 3/2003, σελ. 449-498 και σε: *Σύνταγμα. Ελληνική Πολιτεία. Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία. Αφιέρωμα στον Δημήτρη Θ. Τσάτσο*, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σελ. 587-634
 15. (2003) Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα: Υποκείμενα πολιτικής ενοποίησης ή γραφειοκρατικοί μηχανισμοί; σε Δ. Τσάτσου / Ε. Κοντιάδη (επιμ.), *Το μέλλον των πολιτικών κομμάτων*, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Αθήνα: Παπαζήση 2003, σελ. 373-426
 14. (2003) Η συνταγματική οικοδόμηση της Ευρώπης από τη σκοπιά του ελληνικού Συντάγματος, σε Μανιτάκη / Παπαδοπούλου (επιμ.) *Η προοπτική ενός Συντάγματος για την Ευρώπη*, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας 2003, 147-199
 13. (2002) In(di)visible Citizens(hip): Same-sex partners in EU Immigration Law, σε: *Yearbook of European Law* 2002, τόμος 21, σελ. 229-262
 12. (2002) Η 'δημιουργική αυτοκαταστροφή' του Συντάγματος, 'Η, πώς το Σύνταγμα υποδέχεται το κοινοτικό φαινόμενο, σε: ΕΝΕΕΣ (επιμ.), *20 χρόνια από την ένταξη της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες*, Αθήνα – Κομοτηνή 2002, σελ. 23-45
 11. (2002) Άρθρο 30 (δικαιώματα παιδιών μελών μειονοτήτων), σε: Κ. Χρυσογόνου / Π. Νάσκου-Περράκη / Χ. Ανθόπουλου (επιμ.), *Η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα*

του Παιδιού και η Εσωτερική Έννομη Τάξη, Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας 2002, σελ. 136-144, σελ. 311-319

10. (2002) Άρθρο 14 (ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας), σε: Κ. Χρυσογόνου / Π. Νάσκου-Περράκη / Χ. Ανθόπουλου (επιμ.), *Η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η Εσωτερική Έννομη Τάξη*, Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας 2002, σελ. 136-144
9. (2002) Άρθρο 2 (αρχή των μη διακρίσεων), σε: Κ. Χρυσογόνου / Π. Νάσκου-Περράκη / Χ. Ανθόπουλου (επιμ.), *Η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η Εσωτερική Έννομη Τάξη*, Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας 2002, σελ. 38-44
8. (2001) Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα: Προσθήκη 2^{ης} παραγράφου στο άρθρο 191 ΣυνθΕΚ, *Ευρωπαϊκή Έκφραση*, τεύχος 40, 2001, 28-30
7. (2001) Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ενωσιακή έννομη τάξη, *Το Σύνταγμα* 6/2001, σελ. 1267-1326
6. (2001) Προς μία Ευρωπαϊκή Πολιτεία: Ευρωπαϊκός Δημόσιος Χώρος και Θεμελιώδη Δικαιώματα, σε: ΙΣΤΑΜΕ, Διεθνές Συνέδριο: *Η Ευρώπη και ο κόσμος στην αρχή της νέας χιλιετίας*, Θεσσαλονίκη 12/13.02.2000, Πρακτικά, Αθήνα 2001, σελ. 96-104
5. (2000) [Περί του θρησκευάματος των ταυτοτήτων](#), *Το Σύνταγμα* 4/5, 2000, σελ. 675-723, διαθέσιμο εδώ
4. (2000) Προς μια ευρωπαϊκή Ομοσπονδία, σε: *Κοινωνία Πολιτών*, τεύχος 5, 2000, σελ. 67-73
3. (2000) Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, σε: *Ευρωπαϊκή Έκφραση*, τεύχος 37, 2ο τρίμ. 2000, σελ. 49-55
2. (1997) Grundzüge des griechischen Arbeitsrechts (Βασικές αρχές του ελληνικού εργατικού δικαίου), σε: Ioannis Papagiannis (επιμ.), *Griechisches Wirtschafts- und Unternehmensrecht*, Athen-München 1997, σελ. 383-422
1. (1993) [Parteiinterne Quotenregelungen](#) (Quotas in political parties), in: *Mitteilungen des Instituts für Deutsches und Europäisches Parteienrecht*, τεύχος 3, Δεκ. 1993, σελ. 53-73

Δ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

5. Angioletta Sperti, *Constitutional Courts, Gay Rights and Sexual Orientation Equality* (Hart Publishing, 2017, 220 p), in: *Anti-Discrimination Law Review* 1/2018, 119-125
4. Δημήτρη Χρυσοχόου, *Για μια ευρωπαϊκή res publica*, Αθήνα: Παπαζήση 2005, σε: *Το Σύνταγμα* ειδικό τεύχος-αφιέρωμα 2007 «Η πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης και η ανάδυση του ευρωπαϊκού συνταγματισμού», σελ. 346-7
3. Christiane Claßen, *Nichtumsetzung von Gemeinschaftsrichtlinien. Von der unmittelbaren Wirkung bis zum Schadensersatzanspruch*, Duncker & Humblot, Berlin 1999, σε: *Δικαιώματα του Ανθρώπου* 29/2006, σελ. 362-365
2. Κυριάκου Κεντρωτή, *Θεωρήσεις και δράσεις των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταξιδεύοντας με οδηγό το μικρό πρίγκιπα*, Αθήνα: Παπαζήση 2006, σε: *Το Σύνταγμα* ειδικό τεύχος-αφιέρωμα 2007 «Η πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης και η ανάδυση του ευρωπαϊκού συνταγματισμού», σελ. 347-8
1. Δημήτρη Χρυσοχόου, *Δοκίμιο για τη Διεθνή Θεωρία: Νέες μορφές Κυριαρχίας και Συναρχίας*, Αθήνα: Παπαζήση 2006, *Το Σύνταγμα* ειδικό τεύχος-αφιέρωμα 2007 «Η

πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης και η ανάδυση του ευρωπαϊκού συνταγματισμού», σελ. 348-351

E. ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

9. 2019, (με Κ. Γώγο και Μ. Πικραμένο), *Η Ελλάδα στην Ευρώπη*, Ευρασία
8. 2017, (με Ingolf Pernice / Joseph H.H. Weiler), *Legitimacy Issues of the European Union in the Face of Crisis*, Dimitris Tsatsos in memoriam, ECLN Series Vol. 9, NOMOS/Hart
7. 2017, (με Despoina Anagnostopoulou – Ioannis Papadopoulos), *Europe at Crossroads*, Cambridge Scholars Publishing
6. 2016, (με Ε. Πρεβεδούρου και Κ. Γώγο), *Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών*, Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας
5. 2016, (με Ekkehard Hoffman, Konstantinos Gogos) *Demokratisch-funktionale Analyse der Öffentlichkeitsbeteiligung im Umwelt- und Infrastrukturrecht*, Mohr Siebeck
4. 2015, (με Venetia Kantsa / Giulia Zanini ()), *(In)fertile Citizens: Anthropological and legal challenges of assisted reproduction technologies*, Athens: Alexandria Publications 2015
3. 2010, (με Μ Καϊάφα-Γκμπάντι / Κ Γώγο / Κ Φουντεδάκη), *Ιατρική ευθύνη στην πράξη*, Νομική Βιβλιοθήκη 2010
2. 2007, *Το Σύνταγμα* ειδικό τεύχος-αφιέρωμα 2007 «Η πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης και η ανάδυση του ευρωπαϊκού συνταγματισμού»
1. 2003, (με Αντώνη Μανιτάκη), *Η προοπτική ενός Συντάγματος για την Ευρώπη*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα

Πλήθος δημοσιογραφικών άρθρων σε εφημερίδες

Εισηγήσεις σε Συνέδρια και Επιστημονικές Ημερίδες

2019.04.15	«Δικαστικός έλεγχος και σύμφωνη με το Σύνταγμα ερμηνεία του νόμου στην περίπτωση των κοινωνικών δικαιωμάτων», σε Ημερίδα του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης με θέμα “Ο έλεγχος της συνταγματικότητας και συμβατότητας των νόμων”, Θεσσαλονίκη
2019.03.18	«Justiciability of social rights: evidence from crisis-ridden Greece», Συνέδριο με θέμα: “Social Rights in the EMU. Beyond the Economic Crisis”, Πανεπιστήμιο Pompeu Fabra, Βαρκελώνη
2019.03.02	«Από την ισλαμοφοβία στον αντιευρωπαϊσμό: συνταγματικές εκφάνσεις του λαϊκισμού στην Ευρώπη», σε Συνέδριο Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης», Αθήνα
2019.02.07	«Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Ημερίδα Νομικής Σχολής ΑΠΘ και Συλλόγου Αποφοίτων Νομικής Σχολής ΑΠΘ

- 2018.10.31 «Ο εξευρωπαϊσμός της συνταγματικής ερμηνείας», σε: Ημερίδα της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών με θέμα: «Σχέση εθνικού δικαίου με ενωσιακό δίκαιο και ΕΣΔΑ», Θεσσαλονίκη
- 2018.05.23 “Η κρίση χρέους των κρατών ως κρίση της κυριαρχίας και η ανάγκη ενός δημοκρατικού άλματος», σε συνέδριο: «Ο ευρωπαϊκός συνταγματισμός και η κρίση του», Έδρα Jean Monnet, Νομική Σχολή ΔΠΘ, Κομοτηνή 2018.05.10
 ‘Η δέσμευση του εθνικού δικαστή από τη νομολογία του ΕΔΔΑ’, σε: Συνέδριο Ιδρύματος Κούφα 10-12.05.2018 με θέμα ‘Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Θεμελιώδη Δικαιώματα’, Αμφιθέατρο ΔΣΘ ‘Ιωάννης Μανωλεδάκης’, Θεσσαλονίκη
- 2018.05.03 “Public debt, democracy and the ‘Golden Rule’: the greek perspective”, σε Ημερίδα DAAD συνεργασίας των Νομικών Σχολών Πανεπιστημίων Τρίερ και ΑΠΘ με θέμα „Staatsverschuldung als Demokratieproblem“, Trier
- 2018.04.20 “Hate speech and Religion”, σε Συνέδριο: Security and Equality in the European Union, Κέντρο Αριστείας Jean Monnet Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη
- 2018.03.15-16 «Grexit and the normative power of the factual: dismantling rule of law and democracy in a context of fiscal distress», σε: Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Legal Disintegration in the European Union», Πανεπιστήμιο Κοπεγχάγης
- 2014.03.28 ‘Ο εθνικός και ο ευρωπαίος δικαστής ενώπιον της κρίσης χρέους’, σε: Συνέδριο προς τιμήν του καθ κ Β Σκουρή, Προέδρου ΔΕΕ «Το Δικαστήριο της ΕΕ: Εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών». Θεσσαλονίκη 28-29.03.2014
- 2013.11.14-17 ‘Public authorities and the training of religious personnel in Europe - Report: Greece’, σε: European Consortium for Church and State research Symposium
- 2013.07.29-30 “Public participation in law making. Theoretical discourse”, σε: First Albanian-Greek Symposium on Public Law, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ
- 2013.06.29 Σχολιασμός σε ‘Στρογγυλή τράπεζα’ στο Διεθνές Συνέδριο, Sovereign debt and fundamental social rights, International Conference, organized by The International Association of Constitutional Law (Group of social rights), The Association of Greek Constitutionalists and the International Centre on Human Rights – Libertas and The Centre for European Constitutional Law – Themistocles and Dimitris Tsatsos Foundation, 28-29.6.2013, Athens - Hotel Divani Caravel
- 2013.06.13 ‘Country Report: Greece’, σε: Workshop στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος ‘Member States Constitutions and EU Integration’, Βιέννη 13-14 Ιουνίου 2013
- 2013.05.31 ‘The constitutional challenge of the debt crisis: the Greek experience’ στο Διεθνές Συνέδριο “The Constitutionalization of European Budgetary Constraints” 30-31.05. 2013, Πανεπιστήμιο του Tilburg, Ολλανδία
- 2013.02.25 ‘Δημοψήφισμα και λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία’, στο Συνέδριο του ΙΣΤΑΜΕ Η πρόκληση της αναθεώρησης του Συντάγματος, 25-26/02/2013

- 2013.02.14 Εισήγηση με θέμα «Η συνταγματοποίηση του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας, Δικαιοσύνης της ΕΕ», σε: Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ», Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Έδρα Jean Monnet, Θεσσαλονίκη 14-16/02/2013
- 2013.02.07 Εισήγηση με θέμα « Το (δημοσιονομικό) χρέος των κρατών και το (πολιτικό) χρέος της Ένωσης», στο Σεμινάριο Συνταγματικών θεσμών στη μνήμη του καθηγητή Γιώργου Παπαδημητρίου, με τίτλο «Η δημοσιονομική κρίση ως καταλύτης προώθησης ή αναστολής της ευρωπαϊκής ενοποίησης;», που διοργάνωσε το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στις 7 Φεβρουαρίου 2013
- 2012.10.11 Εισήγηση στο Workshop του European Constitutional Law Network 'Retheorizing European Integration and its Public Space', Πανεπιστήμιο Νέας Υόρκης, Jean Monnet Center, 11-12.10.2012
- 2012.04.07 Σχόλιο στις εισηγήσεις των κύριων ομιλητών στην ημερίδα του Ομίλου 'Αριστόβουλος Μάνεσης' με θέμα "Διεθνής οικονομική κρίση, Ευρώπη, Ελλάδα. Εικόνες αριθμών, ρυθμίσεων, πολιτικών", Γρεβενά
- 2012.03.31 'Υπάρχει δικαίωμα στο θάνατο; Μια συζήτηση με τον Ιωάννη Μανωλεδάκη', σε: Συνέδριο 'Μνήμη Μανωλεδάκη' ΑΠΘ 30-31.03.2012
- 2011.05.06 Εισήγηση με θέμα: «Unionsgrundordnung und vergleichendes Verfassungsrecht als Faktoren der Verfassungsauslegung» (Η ενωσιακή συνταγματική τάξη και το συγκριτικό συνταγματικό δίκαιο ως παράγοντες της ερμηνείας του Συντάγματος), στο Gedenksymposion für Dimitris Tsatsos, Institut für Verfassungswissenschaften der FernUniversität Hagen, Institut für Deutsches und Europäisches Verfassungsrecht der Universität Düsseldorf und Centre for European Constitutional Law in Athen, Hagen, 6-7.5.2011
- 2011.03. 25-26 Εισήγηση: «Πολιτικά κόμματα 1975-2010. Από την παντοδυναμία στην πολιτική χρεοκοπία;» σε: ΙΓ' Συμπόσιο του Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης», "1975-2010: Συνταγματική Θεωρία και Πράξη. Αποτίμηση και προοπτικές", Βόλος
- 2011.02.03 'Η οικογενειακή ζωή των Άλλων: ομόφυλα ζευγάρια και οικογενειακή ζωή', σε: Νομικό Σεμινάριο για τα δικαιώματα ΛΟΑΔ ατόμων, Διοργάνωση: Αντιγόνη και Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου (Ιδρ. Τσάτσου), 03.02.2011, Αθήνα
- 2010.10.20 Συντονίστρια της Συνεδρίας Theme 1: Law and Democracy: The impact of European law and case-law on shaping democracy στο: Perspectives 2020: Democracy in Europe - Principles and Challenges, Council of Europe - Forum for the Future of Democracy, Government Guest House - Yerevan, Armenia, 19-21 October 2010 (εκ μέρους του European Public Law Organisation)
- 2010.06.04 'Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: Η συνεισφορά και η προδρομική σκέψη του Γιώργου Παπαδημητρίου', στο Επιστημονικό Συνέδριο 'Σύνταγμα, Δημοκρατία και Πολιτειακοί Θεσμοί στο έργο του Καθηγητή Γιώργου Παπαδημητρίου' Αθήνα 3-4 Ιουνίου 2010
- 2009.05.28-29 "Η θρησκευτική ελευθερία και η ισότητα των φύλων για τις ελληνίδες μουσουλμάνες", στο 5ο Διεθνές Συνέδριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με

- θέμα «Θρησκευίες και Δικαιώματα του Ανθρώπου», το οποίο διοργανώνει το Διεθνές Κέντρο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Libertas (διευθυντής ο καθηγητής Πέτρος Παραράς), Αθήνα
- 2009.03.22 Παρέμβαση: «Οι ‘αποκλεισμένοι’ και το δικαίωμα ψήφου», σε: I' Συμπόσιο Επιστημονικού Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης», Λίμνη Πλαστήρα, 21-22.03.2009
- 2008.06.06-07 Εισήγηση: «Από τη διπλή στην τριπλή νομιμοποίηση της ΕΕ: Το μετέωρο βήμα του Δ. Τσάτσου», σε: Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «*Σύνταγμα και Πολιτική, Σύγχρονη συζήτηση και συμβολή του Δημήτρη Τσάτσου*», Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Ρέθυμνο
- 03.03.2008 Εισήγηση: «Σχέσεις εθνικού Συντάγματος και Κοινοτικού Δικαίου. Το παράδειγμα του βασικού μετόχου», *Εταιρεία Διοικητικών Μελετών*, Συμβούλιο της Επικρατείας, Αθήνα
- 11-15.06.2007 Εισήγηση: «Lost in Translation: Or, how political visions regarding the Future of Europe are “translated” into constitutional arrangements», VII *World Congress of the International Association of Constitutional Law*, Αθήνα, www.enelsyn.gr/en/workshops/workshop4%28en%29.htm, paper on: <http://ebookbrowse.com/paper-by-dr-lina-papadopoulou-pdf-d65640754>
- 30-31.05.2007 Παρέμβαση με θέμα: «Η αναγνώριση επαγγελματικών δικαιωμάτων από τίτλους σπουδών εξωτερικού: νομολογιακές εξελίξεις και κοινοτικό δίκαιο», στο συνέδριο «*Επίκαιρα Θέματα Δημοσίου Δικαίου*», Τμήμα Νομικής Α.Π.Θ.
- 18-20.05.2007 Εισήγηση: «All good things are three: Adding Citizens to States and Peoples as a source of legitimacy of the EU», στο Workshop on European Studies, *Federalizing the EU: Why do it?*, οργανωτής: EKEM, Αθήνα
- 01-03/12/2006 Εισήγηση με θέμα: «Beyond the Retreat of the State», σε: Poros Final Conference με θέμα: *The Role of the State in a Liberalised Economy*, Οργάνωση: European Public Law Center / ILS College /EU-India Economic Cross Cultural Programme, Pune Ινδία
- 15-17.04.2006 Σχόλιο στην εισήγηση του καθ. Ν. Κ. Αλιβιζάτου, «Μεταξύ προνομίων και εξισωτισμού: ο δύσκολος συνταγματικός ορισμός της ισότητας», Ζ' Συμπόσιο του Ομίλου «Αριστόβουλος Μάνεσης» με θέμα «*Σύνταγμα και πολυπολιτισμικότητα*», Χίος-Σμύρνη
- 16-18.12.03 European Science Foundation Exploratory Workshop “*Assessing the role and significance of transnational political parties within the European Union*”, Λονδίνο
- 05.11.2003 «Η Συνταγματοποίηση των Συνθηκών ως αποτύπωση της δυναμικής της ΕΕ», σε: Ε.Ν.Ε.Ε.Σ., «*Δυναμική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Συνταγματοποίηση*» Αθήνα: Αμφιθέατρο Υπουργείου Εξωτερικών
- 28.02-01.03.03 «Η συνταγματική οικοδόμηση της Ευρώπης από τη σκοπιά του ελληνικού Συντάγματος» στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «*Η προοπτική ενός Συντάγματος για την Ευρώπη*» του Τομέα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του

Νομικού Τμήματος του Α.Π.Θ. και της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κόμματος των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών, Θεσσαλονίκη Α.Π.Θ.

- 16.12.2002 «Η αρχή της επικουρικότητας, όπως αποτυπώνεται στο Σχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης» σε εκδήλωση – συζήτηση του τομέα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του Νομικού Τμήματος Α.Π.Θ. , στην αίθουσα Κωνσταντόπουλου της ίδιας Σχολής
- 3-8/08.2002 «Children and Freedom of Religion» στο Διεθνές Συνέδριο της International Society of Family Law με θέμα «Οικογενειακό Δίκαιο και Θεμελιώδη Δικαιώματα» στο Όσλο, Νορβηγία
- 11.12.2001 «Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα: Υποκείμενα Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας ή γραφειοκρατικοί μηχανισμοί;», Σεμινάριο Συνταγματικού Δικαίου στο Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Αθήνα
- 10-13.09.2001 «Family reunification and EU immigration law», Ετήσιο Συνέδριο SPTL (Society of Public Teachers of Law), Γλασκώβη
- 16.05.2001 «Η σχέση Συντάγματος και Κοινοτικού Δικαίου», Συνέδριο Ένωσης Νέων Επιστημόνων Ευρωπαϊκών Σπουδών (ENEES), 20 χρόνια από την ένταξη της Ελλάδας στις Ε.Κ., Αθήνα, Υπουργείο Εξωτερικών
- 15.01.2001 «Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στον τρίτο πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης», στο Σεμινάριο Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκτόρων των Τομέων Ποινικού Δικαίου και Ευρωπαϊκού και Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ.
- 20.12.2000 «Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων», στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, σειρά Σεμιναρίων *Robert Schuman* και στο *Marie Curie Scientific Workshop*, Λονδίνο 6-7/09/2001
- 12-13.02.2000 «Προς μια Ευρωπαϊκή Πολιτεία: Ευρωπαϊκός Δημόσιος Χώρος και Θεμελιώδη Δικαιώματα», Διεθνές Συνέδριο ΙΣΤΑΜΕ – Ανδρέας Παπανδρέου, Θεσσαλονίκη
- 6-11.9.99 Ευρωπαϊκά Σεμινάρια Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο, με θέμα: «Θεωρία Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων»

Ξένες γλώσσες

Αγγλικά & Γερμανικά (άριστα)
Γαλλικά (μέτρια)
Ισπανικά (βασικές γνώσεις)

Γνώσεις ηλεκτρονικού υπολογιστή

Επεξεργασία κειμένου (Word), υπολογιστικών φύλλων (excel), power point, internet

Κοινωνική και πολιτική δράση

-
- 2010 - σήμερα Ιδρυτικό Μέλος και Γραμματέας της «Σύμπραξης για το Κοινωνικό Φύλο» με έδρα τη Θεσσαλονίκη
- 2009/06 Υποψήφια στις εκλογές ανάδειξης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

- 2000 - σήμερα Μέλος της “Ένωσης Πολιτών για την Παρέμβαση” και της “Ευρωπαϊκής Έκφρασης”, και 2002-2006 μέλος των Δ.Σ. των οργανώσεων αυτών
- 2000 - 02 Μέλος Δ.Σ. ΙΣΤΑΜΕ - Ανδρέας Παπανδρέου Λονδίνου.
- 2000 - 01 Εκπρόσωπος της οργάνωσης “Ευρωπαϊκή Έκφραση” στο *European Permanent Forum of Civil Society* και παρατηρήτρια στη Συνέλευση κατάρτισης του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- 1994-96 Ιδρυτικό μέλος και αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Φοιτητών Ανοβέρου
- 1991-99 Μέλος της Διεθνούς Αμνηστίας και της *Greenpeace*
- 1991-92 Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερίδας “Απόπειρα” του Συλλόγου Φοιτητών Νομικής του Α.Π.Θ
- 1988-92 Ως φοιτήτρια της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) εκπρόσωπος φοιτητών στη Γενική Συνέλευση και σε επιμέρους Τομείς του Τμήματος

Ενδιαφέροντα

Πολιτική, Θέατρο, Κινηματογράφος, Λογοτεχνία